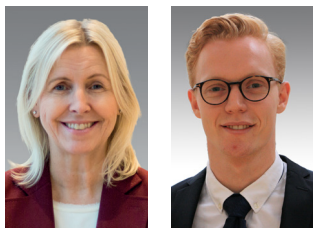

Om Spør advokaten

Astrid Foyn-Bruun er advokat og partner i EY Law. EY Law tilbyr tjenester innen et bredt spekter av forretningsjus, og i denne spalten vil Astrid svare på spørsmål knyttet til hele EY Laws fagområde. Advokatfullmektig Eivind E. Berge ved EY Law i Oslo har bidratt med artikkelen i denne utgaven av bladet. Han arbeider primært innen fagområdene Finansielle tjenester.

Har du spørsmål som også kan være av interesse for Revisjon og regnskaps lesere, kan disse sendes: astrid.foyn-bruun@no.ey.com. I utgangspunktet vil kun spørsmål som kommer på trykk bli besvart.

Hva er viktigst i hvitvaskingsloven for regnskapsførere og revisorer?

I oktober fikk vi i Norge ny hvitvaskingslov med forskrift, som blant annet utvider anvendelsesområdet til å omfatte tilbydere av spilltjenester og tilbydere av vekslings- og oppbevarings-tjenester for virtuell valuta. Slik som ved den gamle hvitvaskingsloven gjelder også den nye hvitvaskingsloven for autoriserte regnskapsførere (heretter «regnskapsførere») og revisorer. Finanstilsynet har i den nye loven fått gebyrkompetanse. Overtredelsesgebyret kan utgjøre inntil ni millioner kroner. Derfor er det viktig å sette seg inn i endringer og etterleve hvitvaskingsloven.

Hva er det viktigste med hvitvaskingsloven for regnskapsførere og revisorer? Kjenn-din-kunde

Hvitvaskingsloven viderefører at regnskapsførere og revisorer må opprettholde «kjenn-din-kunde-prinsippet». «Kjenn-din-kunde-prinsippet» innebærer at man foretar en legitimasjonskontroll av kunden og undersøker formålet med kundeforholdet. Det gjøres blant annet ved å vurdere virksomhetens forretningsmodell, produkter, tjenester, salgskanaler, type kunder, transaksjoner og geografi. Kjennskapet til kunden og kundeforholdet gjør at man blir i stand til å vurdere om det foreligger risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Undersøkellesplikt

Hvitvaskingsloven innebærer også at revisorer og regnskapsførere har en undersøkelsesplikt. Undersøkelsesplikten inntreffer dersom man avdekker forhold som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering. Et eksempel kan være at en virksomhet har stor omsetning av kontanter når det oppfattes unaturlig for en sån virksomhet. Et annet eksempel er at en virksomhet har unormalt høyt svinn.

Dersom undersøkelsene avdekker forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking, må det rapporteres til Økokrim. Vi trenger ikke være sikker på at det er skjedd noe ulovlig. Rapporteringen er heller ikke å anse som en anmeldelse til politiet. Rapporteringen kan enten skje elektronisk gjennom Altinn, eller ved å bruke et skjema som Økokrim har utarbeidet.

Hva er kundetiltak?

Den nye loven endrer ordlyden fra «kundekontroll» til «kudetiltak». Endringen av ordlyden handler hovedsakelig om terminologi. Lovgiver mente at ordet «kundekontroll» kan lede tanken mot kontroll av kundens identitet og medføre at man glemmer de øvrige tiltakene som er en del av «kjenn-din-kunde-prinsippet».

Hva innebærer risikovurderinger?

For å oppnå lovens formål om å unngå hvitvasking og terrorfinansiering skal revisorer og regnskapsførere både vurdere sin egen og klientens risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Noen vurderingsmomenter som får betydning for risikovurderingen, er hvilken bransje kunden driver innen, hvorvidt det håndteres mye kontanter, om transaksjoner er på vanlig nivå for slike selskaper og om det handles med aktører i land som er godkjent eller forbudt å handle med fra FN. Avhengig av risikovurderingen skal det iverksettes kundetiltak.

Det kan lempes på kundetiltakene ved lav-risiko-kunder. Motsatt må kundetiltakene forsterkes ved høy-risiko-kunder. Det vil si at hvor mye opplysninger man for eksempel innhenter om kundeforholdets formål og art, avhenger av risikovurderingen. Reglene er i stor grad basert på skjønnsutøvelse. Den øverste ledelsen i virksomheten må være involvert i vurderingene.

Regnskapsførere og revisorer skal ha oppdaterte rutiner for å gjennomføre kundetiltak og for å dokumentere at de har foretatt risikovurderinger. Det kommer til å gjennomføres tilsyn, og tilsynsmyndighetene er opptatt av om det foreligger rutiner og kompetansen rundt disse.

Hva er en reell rettighetshaver?

Når kunden er en juridisk person, må man vurdere om selskapet har en reell rettighetshaver som det må gjøres en legitimasjonskontroll av. I ny lov har lovgiver ønsket å endre fokus fra for eksempel eierskap fra terskelverdier, til en vurdering av hvem som faktisk har kontroll over en juridisk person. Ny lov har derfor til en viss grad endret innholdet i begrepet «reell rettighetshaver». Kretsen av fysiske personer som faller inn under begrepet «reelle rettighetshavere», har økt i forhold til tidligere lov. Det gjelder for eksempel nære familiemedlemmer, eierandeler og hvem som har indirekte kontroll.

Dersom revisor eller regnskapsfører mener det ikke finnes en reell rettighetshaver, eller mener det er tvil om at identifiserte personer er reelle rettighetshavere, kan opplysninger om styret og daglig leder eller tilsvarende innhentes. Revisor eller regnskapsfører må dokumentere hva som er gjort for å avklare om det er en reell rettighetshaver eller identifisere vedkommende.

Konsekvensen er derfor at man må ha dataprogrammer, eller gjøre manuelle undersøkelser, som viser eierforholdene i selskaper man har som kunde. Selv om utgangspunktet er det samme som etter den gamle hvitvaskingsloven, utvider altså den nye hvitvaskingsloven rekkevidden av hvem som omfattes av terminologien reelle rettighetshavere.